

más tárgyú kérelem is van Báthori Gábor fejedelemhez intézve, valószínűleg ezt is Báthori Gáborhoz nyújtották volt be 1608 vagy 1609-ben.

(Fredetije van az unitár. főconsist. levéltárában az említett több azon korbeli levelekkel összevarrva, fasc. LIV. I. csomag nro 5.)

Közli: BENCZÉDI GERGELY.

CVI.

A NAGYTEREMI ORTHODOXUSOK ÉS UNITÁRIUSOK EGYENETLENKEDÉSEI A TEMPLOM, PAROCHIALIS ÉPÜLETEK ÉS SCHOLA FŐLÖTT 1672-BEN.

Ao 1672-die 28. aug. Nagy teremiben gyülekezvén a mi kls. urunk ő nsga parancsolatjából Commissárusukul, az itt való templom parochialis háznak igazítására az orthodoxa Calviniana és Unitaria religion levők között, melyik félnek assignaltassék, melyik fél exceedálljon numero. Mi igazítottuk ez szerint: ut consequitur.

In prima instantia: Exhibeala Küküllő vármegyebeli esperes uram képében nagyteremi praedicator Fogarasi Tamás uram, in Scriptis kívánságát az orthodoxa Calviniana religo részéről adván be számokról is bizonyos registrumot, azon religion levőknek praetendálván, allegálván, hogy számmal feljül haladnák az unitaria religion levőknek számokat és így az ő nsga mlsgs parancsolatja szerint assignáltatni kívánnák a templom és parochialis Scholához tartozó minden külsőbelső pertinentiákat.

Ezt hallván az unitariareligion levőknek ő kelmeknek püspökjök, itt ugyan N. teremiben levő estperestjek, kívánák elolvasztatni az urunk ő nsga mltsgs. parancsolatját és az admonitóriát; melyet elolvasztatván, kezdék allegalni, hogy articulus tétetett fel az ő Nsga Mltsgs. parancsolatjában és az admonitóriában azért kívánják azt érteni, ha numero exceedálni találja az orthodoxa religion levőknek számuk, az templom, parochialis házban lehetne igazítás végképen.

Ezt értvén az orthodoxa Calviniana religion levők replicálják, hogy semmiképpen az Commissariusok tovább az parancsolatnál nem léphetnek, protestálván azon, hogy tovább ne is lépjenek, mert az a tovább való dolog: melyik fél több?

Deliberatum.

A mi kglms urunk ő Nsga Mltsgs parancsolatját szorgalmatosan ruminilván, mi mindenekben az ő nasga parancsolatját effectuáljuk, melyre nézve a kik számosabban találtatnának, mi azoknak assignáljuk a templom parchialis házakat minden pertinentiával.

J. replical. Mi ugyan magunkat minor parsnák ismerjük az unitaria religion levők számával, de megkívánjuk azt, hogy nemcsak in parte effectualtassék az articulus, hanem részünk szerint minékünk is adassék parochialis és templom-hely, ha a Calviniana vagy orthodoxa religion levőknek itiltettett templomunk parochialis há-

zunk részét excindáltatni kívánjuk, különben protestálunk, mi az dologhoz nem szólunk s embereink számát is be nem adjuk.

A. replic. Nem bocsátlak arra, mert már arról elmentél; deliberationk vagyon, mi producaltunk, numero többen vagyunk, magatok is nem tagadjátok, azért assignáltassanak mindenek, ut Supra.

Deliberatum.

Megruminálván allegatióikat, Contentiojokat az unitari religion levőknek, mi a mint feljebb is deliberaltunk, kívántuk iteratis vicibus, hogy számokról a maguk religiójukon levőknek producáljanak, de semmi képpen nem cselekedék, szemben fogadtatván az ellenkező felektől azzal is, hogy magok is megvallottak kevesebb számuságokat. Mi azért post iteratas admonitiones deliberálánk, hogy mi mind az exhibealt regestumokból látjuk felesebb számokat az orthodoxa Calviniana religion levőknek, mind penig a mi nagyobb in facie Sedis, recognoscaltak kevesebb számuságokat, magok. Azért a mi klg. urunk ő nsga mlts. parancsolatja szerint az unitaria religion levőknek kezekből a major parsnak az orthodoxa religion levőknek kezekbe assignáltatni itéltük mind templomot, parochialis házakat, Scholakat, in omnibus pertinentiis Küküllő vármegyében Nagyteremiben. Az unitaria religion levő atyafiak penig találják meg a mi kglmes urunkat ő nsgát tovább való dolgokról.

Protestatio Solemnis.

Az unitárius atyafiak püspöke Solymosi Boldizsár és Szentgyörgyi Mihály pap a Küküllő vármegyebeli unitárius esperest az teremí unitárius szegénységgel együtt nagyságtok és kegyelmetek előtt protestálunk azon, hogy jóllehet nságtok s kegyelmetek mind a templomot, parochiákat, Schola-házakat az másfélnek elitélték, de mivel hogy a templomot az ország articulusa közösnek tartja mindaddig, mig nekünk is részünköt articulariter nem assignálják ezután is nsgtok, kegyelmetek deliberatuma szerint is ne legyen akár mikor késő legitime proportioink szerint részünket ezekből megkeresni.

Kornis Gáspár,
Csegezi Tamás,

Macskási Boldizsár,
Fejes János.

Az erdélyi unitárius püspök N. Solymosi Koncz Boldizsár, viszont küküllő vármegyebeli unitárius papoknak seniora és egyszerűsmind megirt Küküllő vármegyebeli Nagyteremi unitária Ecclanak tanítója, Szentgyörgyi Mihály maga és azon unitária Ecclanak képében admonealtatják tiszteletes Fogarasi Tamás uramat megirt nagyteremi reformata religion levő Ecclanak tanítóját és őkegyelme által tiszt. Szentiváni János uramat ugyan Küküllő vármegyebeli reformata religion levő papoknak seniorat és ugyan Teremiben a reformata religion levő ecclesiát arról, hogy mivel az jelen való 1672. esztendőbeli aug. 28. napján urunknak ő Nságának megemlített Szentiváni

János uram instántiájára lőtt parancsolatjából Commissariusok men-
vén ki megirt Nagy Teremibe, a megirt unitaria Eccla kezénél levő
kőtemplomot hozzá való párochiákkal és pertinentiákkal tőlük el-
itelték, ő nekik pedig az articulus continentíája szerint sem tem-
plom, sem párochialis ház helyeket nem adtanak. Azért azon uni-
tárius püspök ő kegyelme megtalálásából urunk ő nsga parancsolt,
hogy ismét Commissáriusok menjenek megirt Nagy-Teremibe és azon
templom és parochialis házak felől való controversiat véggépen igaz-
zítsák el. Mely Commissariusok ez jelen való novembernek 22. nap-
ján el is menének megirt Nagy Teremibe és mindenekben az olyan
controversiakról irt articulus szerint igazítsák el véggépen azon dol-
got. Azért is akarták ő kegyelmeknek idején értékre adni, hogy
akkor osztán az admonitióról ne okoztassanak.

Superscriptio admonitionalium literarum.

Tiszteletes Szentiváni János urnak Küküllő vármegyebeli refor-
mata ecclesiáknak esperestjének és T. Fogarasi Thamás urnak n-
teremi reformata ekklanak lelki pásztorának etc. nekünk, barátaink-
nak adassék.

Szolgálatunkat ajánljuk kegyelmeteknek, Isten kegyelme-
ketek hosszas étellel, jó egészséggel megáldja, kívánjuk.

Emlékezetében lehet kegyelmeteknek az elmúlt augustusnak
28-dik napján, az teremi reformata és unitaria religion levő atyafiak
között az templom felől való controversia mi módon forga előttünk,
melylyel az unitárius atyafiak meg nem elégedvén, találták meg a
mi kegyelmes urunkat a felől, hogy ő Nagysága parancsolna miné-
künk Commissariusoknak, hogy ismét azon helyre kimennénk, és azon
dolgot reassummalván az unitárius atyafiak részéről is effectualtatnék
az articulus. Mely dolgot a mi kegyelmes urunk ő nagysága mind
az Tanács urakkal együtt megtekintvén, mint az ország törvényének
igazságos kiszolgáltatói, parancsolt ő nsga minékünk, hogy ismét azon
helyre kimenjünk ad diem 22. novembris anni presentis és azon ecc-
lasiájok felől való ítéletünket remedealljuk és az afféle contraversiak-
ról írott articulusnak (mely van az Approbata párt 1. Tit. 1. act.
7.) minden részét effectualjuk az unitárius atyafiaknak is számok és
az közös templomnak propositiója szerint illendő templom, parochi-
alis és Scholaház helyeket intézzünk és mutassunk. Akartuk azért
ez dologról admonealni kegyelme-
ketek, hogy mi az megirt napon
comparealunk Teremiben és az szerént teszünk azon dolog felől iga-
zítást. Tartsa Isten jó egészségben kldet.

Gyula-Fejérvár, 29. október. 1672. Kld, baráti, urunk ő Nagy-
sága Commissariussi.

Kendi János.

Kornis Gáspár, mp.

Fejes János,

Czegezi Tamás, mp.

Mi Ruzskai Kornis Gáspár Marosszéknek főkapitánya; Nagy-kendi Kendi János kegyelmes urunk, Mlgs Fejedelmünk ő Naga egyik itélő mestere; Szentmihályfalvi Csegezi Tamás, Aranyos széknek főkapitánya és szebeni Fejes János, Szebenszéknek birája ez ide alább megirt dologban Nsgs Fejedelmünk, Kgl's urunk ő Naga parancsolatjából Commissariusok recognoscáljuk praesentium per virtutem, hogy in anno 1672 die 22 mensis novembris jövének mi ugyan Kgl's urunk ő Naga parancsolatjából Küküllő Vármegyében N. Teremibe az reformata és unitaria religiok között levő controversianak complanálátiojára. Minekelötte pedig juxta Articulum Approbatæ regni constitutionem de et super tali controversia editum, ut habetur Part. I. Tit. 1. Art. 7. azon controversianak complanatiojában juridice procedalni akartunk volna, annakelőtte az urat, Tekintetes, Nemzetes Kisbani Bethlen János uramot, Kgl's urunk ő Naga Cancellariussat, egyszersmind belső Tanácsurhivét Fejérvármegyének Főispánját, feljülmegnevezett Teremi nevű falunak penig földesurát szorgalmatos instantiankkal requiralok azon, hogy ő Kegyelme Méltóságos uri állapotját, ittvaló szegénységnek is esedezését minékünk is méltatlantoltunkra instantiankat megtekintvén, jóakaratójából az unitaria religion levő atyafiaknak templomhelyet és praedicatornak való házat adna és mutatna. Melyre is ő Kegyelme is reá lépvén, igirt pro habitatione pastoris unitariae religionis ugyan fenn megirt Teremi nevű faluban ő Kegyelmének egy Lupuly nevű jobbágyának házat udvarával együtt. Templomnak való helyet penig czintermével együtt ezen Lupulynevű házában feljül való darab helyet, mely egyenesen extendáldok ki azon házzal az Ujfalva felé való nagy oldalon. Annak felett, igiré ő Kegyelme jó akaratjából magát arra is, hogy fából és kőből templomot épithessenek, megsegíti. Mely ő Klme jó akaratját mind mi, mind peniglen az unitarius atyafiak az szegénységgel együtt hálaadással megköszönök ő Kegyelmének. Az köz harangból is penig pro contentatione ugyanazon unitarius atyafiaknak in paratis ada ő Kegyelme Taller. Imperial. Nro 20. Ók is minden közöket, és praesentiojokat azon harangból azelőttesi parochialis schola hazból s templomból czintermével együtt kivévén, örökösen engedék a reformata religion levő Ecclesia számára. Mely modo praevisio mi előttünk complanálodván és végben menvén praedictis utrisque partibus praesentes nostras sigillis et subscriptionibus nostris roboratus fide nostra mediante kiadtuk.

Datum et actum anno, die locoque ut supra.

Kornis Gáspár m. p.

Kendi János m. p.

A küküllőmegyei ref. tractus Vámos-Gálfalván levő levéltárából.

Közli: KONCZ JÓZSEF.

CVII.

UNITÁRIUS HALOTTAK ÉS TEMETÉSEK.

(1668—1677.)

(Folyt. a CI. és CIV. a. közleménynek.)

1668. april 11. Gyulai Sámuelné, a Kolosi pap leánya, a monostor utczából temettetik; adtak 1 frt 10 krt. (II. 744 l.)

1669. mart. 6. Stentzel Imrénét, a ki egykor nzts Gócs Pálné volt, eltemetik (II. 251 l.)

1669. sept. 19. Gaszner Bernád feleségét temették; predikált tisztt. Bölöni Mihály ur; a magyar és szász diákok felváltva énekeltek; adtak 1 f. 10 drt (II. 256.)

1669. nov. 22. Keresztesi Ferencz ur temetésére Szt. Királyra utaztak a tisztt. püspök ur, a Claris rector ur, a kántor és 7 diák. A tisztt. püspök ur mondott predikációt, Claris. Sztiváni Dániel rector ur latin — Bölöni Pál magyar szonoklatot, a coetusnak adtak 7 frtot; a halotti versekért nem adtak semmit, a mi hallatlan. Hazajöttek nov. 27-én. (II. 258. l.)

1670. mart. 30. Beke Istvánt, a tisztt. püspök úr rokonát temették. adtak 1 f. 10 drt. (II. 361 l.)

1670. april 27. Kromer Andrást temették; adtak 1 f. 10 drt. (II. 262. l.)

1671. Özv. Toldalaghi Gáborné Toroczkai Sofia temetésére megy a senior (Sztmártoni István) és Patakfalvi Mihály (II. 269 l.) Febr. 11-én jöttek haza.

1671. sept. 1. A tisztt. plébános ur átadta azt a 20 frtot, melyet mindkét nemzetbeli Coetusnak ezelőtt néhány nappal testált a kegyesemlékü özv. Lucz Jánosné, melyből jutott fejenként 66 dr. (II. 275 l.)

1672. jan. 13. Már néhai tisztt. és tudós Baumgartus Bálint ur a kolosvári ekkla első pásztora, a kit közönségesen plébánusnak neveznek, estéli 6 és 7 óra közt meghalt ekklésiánk nagy kárára, ki hez hasonló, isten tudja, lesz-e valaha az ekklában.

1672. jan. 16. Az esperestek Consistoriumba vagy inkább temetésre jönnek.

1672. jan. 17. Minden nemzetü és felekezetü emberek nagy sokaságától kisérve eltemettetik a kegyes emlékü és előbb említett Baumgartus Bálint ur; magyar predikációt mondott a tisztt. püspök ur (Konez Boldizsár), német predikációt Claris. Rázmány Péter tanár ur és Claris. Szentiváni Dániel rector ur latin szonoklatot. (II. 279. l.)

1672. Febr. 23. Kádár Lórinchné az óvárból temettetik. Adtak 1 f. 10 dr. A magyar diakoknak testált 9 frtot, melyet megküldtek mart. 1 én; isten a feltámadáskor részeltesse a szentek dicsőségében. (II. 282. l.)

1672. mart. 13. Nzts Toroczkai Mihály ur eltemettetik; adtak 1 frt 5 drt (II. 283 l.)

1672. máj. 20. Nzt. Szöllösi Gábor ur temettetik, a hol a tisztt.